

toni miserachs a andorra

Maria Antònia Miserachs i Ribalta (Barcelona, 1942), coneguda com a **Toni Miserachs**, és un dels grans noms del disseny gràfic espanyol. Aquesta disciplina, ara tan popular, no era gens coneguda quan **Miserachs**, en ple franquisme, va començar els seus estudis a l'**Escola Eina de Barcelona** compaginant-los amb la col·laboració en el departament de propaganda dels laboratoris farmacèutics **Geigy** dirigit per un altre referent, el suís **Yves Zimmermann**. Des d'aleshores ha treballat per institucions com la **Generalitat de Catalunya**, l'**ajuntament de Barcelona**, el **Museu d'Art Contemporani de Barcelona** o el **Consell General d'Andorra** i per infinitat d'empreses com les editorials **Lumen**, **Ketres**, **Edhasa**, **Edicions 62**, **Polígrafa**, **Enciclopèdia Catalana**... defensant l'aspecte de servei que té el disseny en quant a comunicació.

La seva labor pedagògica ha estat també remarcable ocupant diferents càrrecs a les escoles **Eina** (1967-1998) i **Massana** (1975-1976) o com fundadora de l'**Agrupació de Comunicació Visual del FAD** (1971) i de l'**Associació de Dissenyadors Professionals ADP** (1976).

Cal recordar que, el 1965, tot just acabada la carrera, va obrir el seu propi estudi i d'aquells primers anys pertanyen els seus treballs andorrans ara fa mig segle. D'ells hem pogut saber gràcies a la mateixa autora i al **Museu del Disseny de Barcelona**, depositari del seu fons, així com per la **Biblioteca Nacional d'Andorra** (pel que fa als números de la revista **Posobra**) i els hem endreçat segons els anys de creació que ens ha indicat l'autora.

toni miserachs a andorra

Logotip del Museu d'art contemporani de Barcelona obra de Toni Miserachs

1972. POSOBRA, REVISTA MENSUAL

El primer treball de **Miserachs** al nostre país va ser el logotip per la revista mensual **Posobra**. L'autora no té massa records d'aquesta feina, però creu que li devia arribar o bé a través de la impremta **Gràfiques Casamajó**, client habitual a l'inici de la seva carrera, o bé pel despatx d'arquitectes **MBM -Martorell, Bohigas i Mackay-** amb els que tenia molta relació. Recordem que **MBM** havien estat convidats, conjuntament amb **Ricardo Bofill** i els andorrans **Albert Pujal** i **Pere Aixàs** a dissenyar el nou **Santuari de Nostra Senyora de Meritxell** després que aquell any un terrible incendi devastés el temple romànic. Com és sabut finalment va ser **Ricardo Bofill** el que en solitari va projectar el temple de la patrona d'Andorra¹.

Posobra la va publicar l'empresa andorrana **Edicions de les Valls**, la mateixa per la qual **Miserachs** treballarà tot seguit. La proposta de **Miserachs** recorda un jeroglífic amb recursos del còmic. De l'angle ocular lateral del negatiu d'un ull surt l'apèndix d'un globus rectangular de traçat gruixut dintre del qual hi ha, en columna i en alineació centrada, la paraula **POSOBRA** en relleu, cursiva i en una lletra tipus Vineta BT. A sota un robust signe d'exclamació i, més avall en un cos de lletra més gran, i en Arial les paraules Revista/mensual/Andorra. Aquest darrer substantiu se separa de la resta amb una fina línia horitzontal.

¹ Veure en la nostra web: *El projecte del Santuari de Nostra Senyora de Meritxell*.

toni miserachs a andorra

Museu del Disseny de Barcelona. Fons Toni Miserachs.

La paraula **Posobra** ve: de posar (imperatiu) i obra, és a dir, 'deixar l'obra' per començar a descansar². La composició de Miserachs podria ser que es referís a aquest significat. Parar per posar-se al dia. Mirar la realitat a través dels ulls de persones significatives.

La revista va sortir a mitjans de 1972 i es van arribar a publicar sis números, de juny al desembre. S'imprimia en blanc i negre amb un format proper al DIN A4 -28,5 x 21,2 cm- i constava d'unes 50 planes. Tocava temes d'actualitat, política, economia, social, art i història. Tenia com a director **Roger Rosell** i com redactor en cap **Joan Riera** a més d'una llarga llista de redactors i col·laboradors. Entre els andorrans hi havia: **Antoni Morell**, **Antoni Ubach**, **Albert Pintat**, **Marc Vila Riba**, **Pere Canturri** o **Ricard Fiter**, i entre els catalans: **Lluís Pasqual**, **Maria Antònia Oliver**, **Jaume Fuster**, **Montserrat Roig** o **Maria Aurèlia Capmany**.³

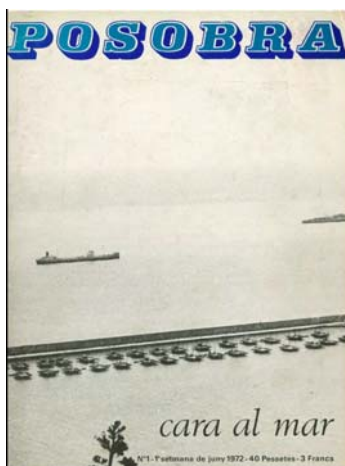
² Enciclopèdia.cat

³ C. Pont i J. Guillamet, *Història de la Premsa Andorrana, 1917-2005*, Andorra la Vella, 2009.

toni miserachs a andorra

Les sis portades de la revista anaven encapçalades per la grafia que va pensar **Miserachs** sense més referència al logotip inicial. En els quatre primers números es diu que el disseny de la portada és de **Miserachs**. L'autora només recorda la primera, ja que es tracta d'una fotografia seva amb un enquadrament parcial. En l'interior del número que encetava la sèrie hi havia un anunci de la revista que ve a ser una reinterpretació del disseny original fet que fa pensar en què va ser obra de la dissenyadora.

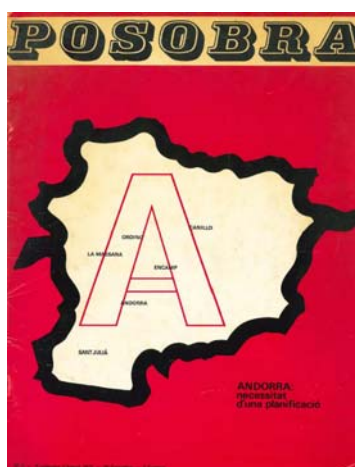
Número 1

Propaganda interna en el número 1

Número 2

Número 3

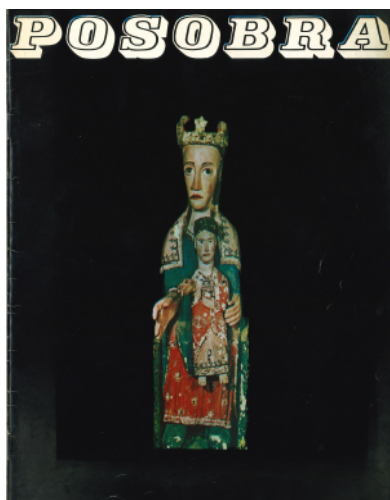
Número 4

Els dos darrers números tenen unes portades molt més simples. Com a més, no es fa referència a l'autoria de **Miserachs** pensem que no són seves. En la cinquena entrega apareix la fotografia d'una marededeu de la **Verge de**

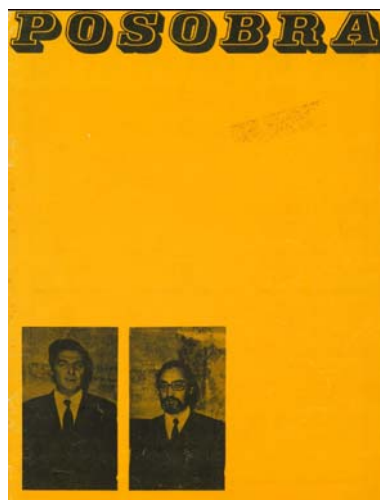

toni miserachs a andorra

Meritxell sobre fons negre i, en el sisè i darrera, dues fotografies de mig cos en l'angle inferior esquerra sobre fons groc del síndic general **Julià Reig** i del sub-síndic general **Marc Vila i Riba**.

Número 5

Número 6

1973. LES EDICIONS DE LES VALLS NEUTRES

El segon treball d'en **Miserachs** va ser per l'editor i l'impressor de la revista **Posobra**, és a dir, **Les Edicions de les Valls Neutres** situat a edifici Rosella, 42-A, d'Andorra la Vella. Es tractava del seu logotip. Com és obvi el nom de l'empresa s'inspirava en el del llibre **Manual Digest de les Valls neutres d'Andorra** d'en **Antoni Fiter i Rossell**.

El croquis original sembla fet al gouache amb un fons blau marí i les lletres en negre amb les parts superiors sense pintar. En ell **Miserachs** ajunta les inicials en majúscules del nom de l'empresa per crear una ziga-zaga que ens recorda el perfil de les valls i cims nevats de la nostra geografia.

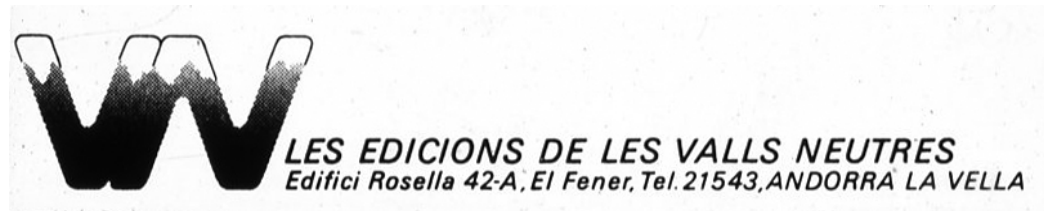

Museu del Disseny de Barcelona.
Fons Toni Miserachs.

toni miserachs a andorra

En la versió per impremta afegirà el nom i l'adreça de l'editorial amb la mateixa inclinació que la darrera inicial.

Museu del Disseny de Barcelona. Fons Toni Miserachs.

1979. ELLS TAMBÈ SÓN ANDORRA

La tercera feina a Andorra d'en **Miserachs** va ser una de les primeres campanes "conservacionistes" al país. Com ens comenta l'autora era un encàrrec de l'editorial **Ketres**. En aquella època el boom urbanístic va començar a preocupar, només cal veure el número 3 de la comentada revista **Posobra** un monogràfic sota el títol: **Andorra necessita una planificació**; i d'aquí aquests dos cartells que demanen cura pels éssers amb els quals es comparteix territori. En ambdós casos, trobem en alineació centrada un encapçalament com a toc d'atenció: *Respecta'ls!*, i un peu de pàgina amb la frase: *Els també són Andorra*, amb el topònim amb un cos de lletra superior. Després hi ha la silueta del país repetida tres vegades en columna emmarcant diversos exemples de flora i fauna. Els exemplars escollits van ser: el marcòlic groc, la ranuncle de tartera i la genciana campestre, mentre que en l'altre eren: la marta, la papallona d'Apol·lo i la perdiu blanca. Al costat esquerre de cada fotografia hi trobem el nom en català i, en parèntesi, el nom científic, seguit d'una concisa explicació del seu hàbitat i dels perills que corren: espoli, arrencament, cobejament de col·leccionistes i traficants... El fons del cartell té un color homogeni (blau en un cas, gris en l'altre) sobre el qual hi ha una trama de línies discontinues a 45% que ocupa aproximadament el triangle que forma la diagonal del cartell amb el vèrtex superior dret. Fa la sensació que és el contorn d'una part de la frontera andorrana amb Catalunya, concretament la de **Sant Julià amb Os de Civís**.

toni miserachs a andorra

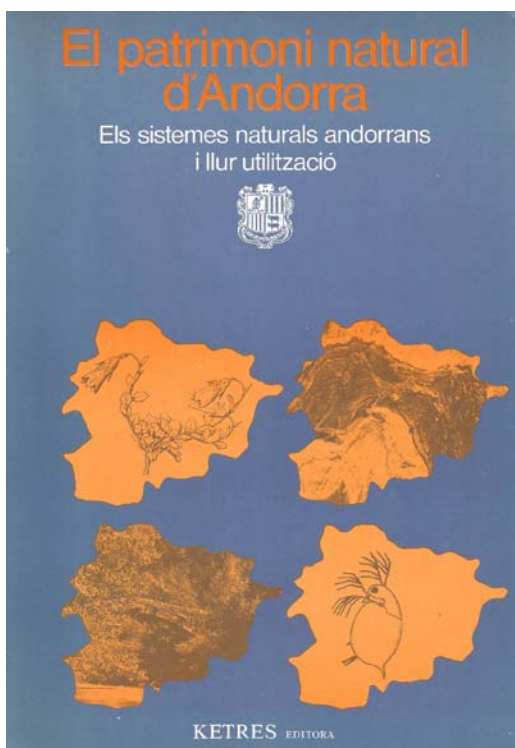
Museu del Disseny de Barcelona. Fons Toni Miserachs.

1884. El patrimoni natural d'Andorra

Un lustre després, el 1884, **Miserachs** fa servir la mateixa idea dels cartells de sensibilització mediambiental per la coberta del llibre: **El patrimoni natural d'Andorra** dirigit per **Ramon Folch** i editat per **Ketres editora**. Va ser el darrer treball, que ens consti, de la dissenyadora al nostre país. En tracta d'una composició centrada on trobem en columna el títol comentat i el subtítol (*els sistemes naturals andorrans i llur utilització*), l'escut d'Andorra i quatre siluetes del país en quadrícula amb dos dibuixos (de flora i fauna) i dues fotografies (el pont de la Margineda i una carena) per acabar amb el nom de l'editora.

toni miserachs a andorra

Museu del Disseny de Barcelona. Fons Toni Miserachs.

Quasi mig segle després, els treballs "andorrans" de **Toni Miserachs**, continuen transmetent amb força i claredat, les idees que els van impulsar. Van ser uns pocs treballs dintre d'un munt de feines en una llarga carrera professional reconeguda enguany per l'**ADG-FADC (Associació de Directors d'Art i Dissenyadors gràfics)**, amb el **Laus d'Honor, 2021**.

Sempre podrem dir que també tenim treballs seus!!

ENRIC DILMÉ
dr. arquitecte

T.+376 869 558 . www.enricdilme.com

Av. Fiter i Rossell 109 . local 2
AD700 Escaldes-Engordany . Andorra

Escrit a Escàs (La Massana), la diada de Sant Joan del 2021